

MARIJAMPOLĖS PETRO KRIAUCIŪNO VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Biudžetinė įstaiga, Vytauto g. 20, 68298 Marijampolė, tel. / faks. (8 343) 51862, el. p. d.kirtikliene@marvb.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190495783

Marijampolės savivaldybės tarybai

2022 m. vasario d. Nr. 2 – (1.13 E)

2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Vadovo žodis

Praėjo sudėtingi ir įtempti 2021 metai, paženklinti antrus metus besitęsiančios pandemijos ženklų. Jau įgyta darbo ekstremalios situacijos sąlygomis patirtis leido Bibliotekai ne tik susitelkti ir išsilaikyti pasikeitusioje realybėje, bet ir nenutrūkstamai tęsti naujos kokybės veiklą ir nenutolti nuo savo misijos.

Didžiulis ataskaitinių metų iššūkis – esant nuolatiniam neapibrėžtumui dėl karantino įvedimo, personalo ligų, deramai paminėti reikšmingą sukaktį – bibliotekos 100 - metų. Darbuotojų kompetencijos, kūrybiškumo ir atsidavimo savo profesijai dėka šimtmečio renginiai vyko visus metus, buvo originalūs, sulaukė daug dėmesio ir dar kartą įtvirtino mūsų institucijos svarbą bendruomenės gyvenime.

2021 - ieji – finaliniai nacionalinio projekto „Prisijungusi Lietuva“ metai. Derindami fizinių ir nuotolinių mokymų organizavimo formas bibliotekos specialistai suteikė šiuolaikinių žinių išmaniai naudotis informacinėmis technologijomis gerinant gyvenimo kokybę 1311 Marijampolės savivaldybės gyventojų, mokymai vyko net atokiausiose savivaldybės vietovėse. Bibliotekos darbas įvertintas respublikiniu mastu – už geriausius pasiekimus šioje srityje pelnytas LSVBA prizas.

Bibliotekos potencialas ir idėjos aktualizuojant socialiai pažeidžiamų grupių integraciją į visuomenę susilaukė palaikymo. 2021 m. Europos kaimynystės priemonės 2014-2020 m. Lietuvos-Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa patvirtino net dvi bibliotekos parengtas projektines paraiškas. Pradėti infrastruktūros atnaujinimo darbai kuriant draugišką aplinką socialinės rizikos vaikams, o veiklos, skirtos senjorų kompetencijų ugdymui, jų atskirties mažinimui šiuolaikinėje visuomenėje jau sulaukė didelio susidomėjimo.

Ataskaitiniais metais dar labiau sustiprėjo virtualaus darbo segmento svarba, virtualių produktų panaudojimas, ypač skaitmeninant ir populiarinant aktualią Marijampolės kraštui kraštotylinę medžiagą. Rengdamasi Marijampolės Magdeburgo teisių 230 metų sukakčiai, biblioteka pradėjo reikšmingą projektą „Šv. Jurgio suvienyti“: rinko, sistemino, skaitmenino ir kėlė į virtualią erdvę medžiagą apie svarbias asmenybes, savo veikla prisidėjusias prie šių dienų miesto plėtros ir pasiekimų. Medžiagą apie 260 Marijampolės Garbės piliečių, Nusipelnusių marijampoliečių, Šv. Jurgio ordino ir medalio nominantų bus galima rasti nuolat pildomame portale „Noriu Žinoti“.

Vis tik Biblioteka yra žmonių biblioteka, vietos, kurioje gera būti, bendrauti, o pasak naujausių tyrimų išvadų, viena iš populiariausių kultūrinių veiklų karantino laikotarpiu buvo skaityti spausdintines knygas. Rūpindamasi nuolatinio fondų atnaujinimu, teikdama galimybę lavintis ir skaityti, kurdama naujas iniciatyvas biblioteka skleidė pozityvią žinią savo bendruomenei, prisidėjo prie jos emocinės sveikatos gerinimo sudėtingu laikotarpiu.

Bendroji dalis

Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka (toliau – Biblioteka), įgyvendindama strateginį tikslą „Užtikrinti Bibliotekos prieinamumą visoms bendruomenės grupėms, plėsti tradicinių, edukacinių ir elektroninių paslaugų įvairovę, krašto paveldo skaitmeninimo ir skaitymo skatinimo iniciatyvas, informacijos ir kultūros naudojimą“, prisideda prie Marijampolės savivaldybės ilgalaikio prioriteto „Sumani ir saugi visuomenė“(01) įgyvendinimo.

Ataskaitiniu laikotarpiu vykdyta programa „Bendruomenės informacinis ir kultūrinis aprūpinimas, vartotojų poreikius atitinkančių paslaugų plėtra ir viešųjų erdvių įveiklinimas“, kurios tikslas – teikti inovatyvias ir kokybiškas kultūros, informacijos, edukacines paslaugas, kurti patrauklią bendruomenei viešąją erdvę ir informacijos išteklių sklaidos sistemą elektroninėje erdvėje. Uždaviniui įgyvendinti buvo pasitelkiamos Europos Sąjungos infrastruktūrinių projektų, Lietuvos Kultūros Tarybos lėšos, gerinama Bibliotekos ir padalinių infrastruktūra, kuriamos naujos paslaugos bendruomenei, užtikrinant informacijos sklaidą ir prieinamumą, kūrybinę raišką ir turiningą laisvalaikį visoms bendruomenės grupėms.

Biblioteka – tai socialinė erdvė, kurioje organiškai susilieja skaitymo, kultūros skaidos tradicijos, šiuolaikinių technologijų galimybės, inovacijų populiarinimo, mokymosi visą gyvenimą ir bendruomenės centro funkcijos.

Lentelė Nr. 1

Uždavinio „Telkti bendruomenę bibliotekoje, didinti kultūros prieinamumą ir paslaugų plėtrą, skatinti skaitymą“ įgyvendinimo rezultatai

Priemonės pavadinimas	Vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijaus reikšmė		
		Planuota	Pasiekt a	Planuoto rodiklio įvykdymo procentas
Bibliotekų paslaugų Marijampolės savivaldybės gyventojams prieinamumas	Gyventojų sutelkimas bibliotekose, proc., bendras	18, 5	16, 8	90, 8
	Miesto bibliotekose	17, 2	13, 8	80, 2
	Kaimo bibliotekose	21, 2	22,9	108, 0
Didinti bibliotekos paslaugų plėtrą įvairioms gyventojų grupėms, skatinti ir populiarinti skaitymą	Vidutinis lankomumas, viso	14, 6	14, 1	96, 6
	- vaikams iki 14 m.	22, 0	18, 3	83, 2
	amžiaus	16, 2	21, 7	134, 0
	Vidutinis skaitomumas, viso	15, 6	15, 2	97, 4
- vaikams iki 14 m. amžiaus				
Bibliotekos paslaugų, atitinkančių gyventojų kultūrinius ir informacinius poreikius plėtra, naujų paslaugų vartotojų pritraukimas	Nauja paslauga, vnt.	1	1	100, 0
	Nauji vartotojai, vnt.	1000	1241	124, 1
Bibliotekos dokumentų fondų kokybės gerinimas ir papildymas įvairių rūšių naujais leidiniais	Dokumentų fondų apyvarta;	0, 9	1, 1	122,2
	Naujų leidinių fonde, proc.	7, 3	7, 5	102, 7
Marijampolės krašto kultūros paveldo objektų	Suskaitmenintų objektų/vaizdų skaičius	60/50	289/310	481, 7/ 620, 0

skaitmeninimas ir skaitmeninio turinio kūrimas	Virtualūs žaidimai	2	1	50,0
Skaitymo ugdymo priemonių plėtra	Edukacijų dalyvių skaičius	2400	1628	67,8
	Lėlių teatro spektaklių skaičius	8	4	50,0
	Garsinių skaitymų skaičius	8	7	87,5
Bibliotekos paslaugų prieinamumas elektroninėje erdvėje	Virtualių apsilankymų skaičius	55000	59206;	107,6
	Socialinių tinklų paskyros	26	26	100,0
Modernizuotų Viešosios interneto prieigos taškų (VIPT) veiklos gerinimas	VIPT skaičius	22	22;	100,0
	Interneto vartotojų skaičius	2000	595	29,8
Gyventojų skaitmeninių gebėjimų ugdymas ir mokymų organizavimas	Gyventojų skaičius	380	1311	345,0

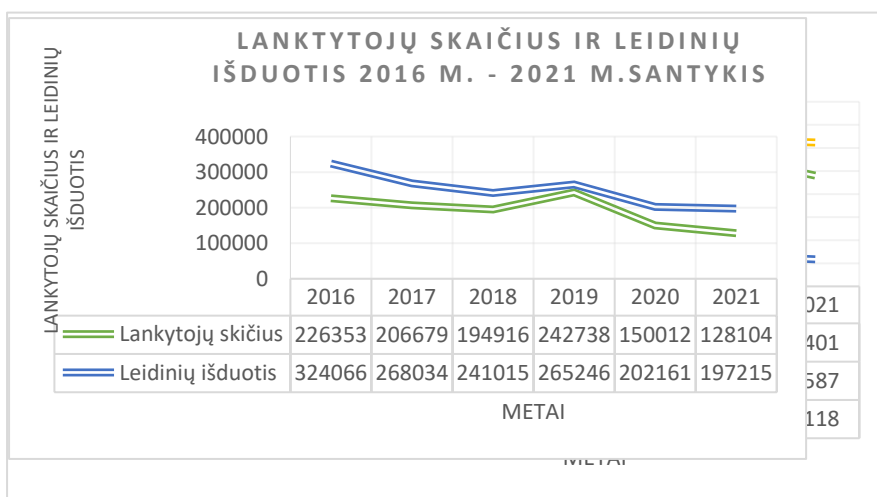
Bendruomenės aptarnavimas

2021 m. Marijampolės savivaldybės bibliotekų tinklas nekito. Jį sudarė Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka ir 22 padaliniai: Draugystės biblioteka mieste ir 21 padalinys kaimo teritorijoje. Veikė 3 išorinio aptarnavimo punktai.

Petro Kriaučiūno viešojoje Bibliotekoje ir padaliniuose buvo registruoti 9106 (2020 m. – 9656) vartotojai. Bendras vartotojų skaičius savivaldybės viešosiose bibliotekose (toliau – SVB) sumažėjo 550 vartotojais (5, 7 proc.), paslaugomis naudojosi 16, 8 (2020 m. – 18, 2) procentai savivaldybės gyventojų arba kas šeštas savivaldybės gyventojas. Remiantis Oficialiosios statistikos portalo duomenimis. Marijampolės savivaldybėje 2022 m. pradžioje gyveno 54242 gyventojai (mieste – 36234, kaimo teritorijoje – 18008), t. y. gyventojų skaičius savivaldybėje padidėjo 762 gyventojais ir iš dalies aritmetiškai tai lėmė Bibliotekos gyventojų sutelkimo rodiklio mažėjimą. Bibliotekos vartotojų skaičiaus mažėjimo tempai lėtesni nei 2020 metais – 1, 1 proc. Bibliotekoje registruoti 1241 nauji vartotojai, apsilankę pirmą kartą.

1 kaimo biblioteka vidutiniškai aptarnavo 857,5 (2020 m. – 891, 6) gyventojus ir 196, 1 (2020 m. – 198, 9) vartotojus.

22,6 proc. registruotų vartotojų sudaro vaikai iki 14 metų amžiaus. Vidutiniškai 1 kaimo bibliotekoje registruoti 41, 0 vaikai iki 14 metų amžiaus (2020 m. – 43, 0).

2021 metai – karantino ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos sąlygotų ribojimų metai. Bibliotekos neaptarnavo skaitytojų skaityklose ir buvo draudžiamas kontaktinis aptarnavimas, ribojamas renginių lankytojų skaičius, salių užpildymas renginių metu, neformaliojo švietimo veiklų lankytojų skaičius, įvesta renginių lankytojų registracija, srautų valdymas,

privalomas kaukių dėvėjimas, reikalavimai patalpų dezinfekavimui, rankų higienai, privalomos

kaukės ir galimybių pasai. Šios priemonės ribojo bibliotekos veiklų laisvę, lankytojai bibliotekoje lankydavosi rečiau, bet skolinosi iki 15 leidinių vieno apsilankymo metu. Tai sąlygojo lankytojų skaičiaus mažėjimą, tačiau leidinių skolinimo (išduoties rodikliai) išliko stabiliausi ir mažėjo lėčiau nei lankomumo rodikliai. Lankytojų skaičiaus rodikliai mažėjo Viešojoje bibliotekoje, kurios veiklų spektras daug platesnis, todėl juos labiau paveikė veiklų ribojimai (skaityklos, neformalusis ugdymas, kompleksiniai renginiai, mokymai) nei padaliniuose ir Draugystės bibliotekoje, o kaimo padaliniuose nežymiai didėjo (žr. lentelę Nr. 2).

Ataskaitiniais metais savivaldybių viešosios bibliotekose apsilankė 128104 lankytojai (2020 m. - 150012), arba 14, 6 proc. mažiau nei 2020 m. Vaikų iki 14 m. apsilankymų skaičius bibliotekose sumažėjo 4, 4 proc., o Viešojoje bibliotekoje net padidėjo (+ 1, 0 tūkst.), nes Vaikų ir jaunimo edukacijos centre vaikams sudarytos puikios sąlygos leisti laisvalaikį (renginiai Vytauto parke, šeimadieniai, lėlių teatro spektakliai, šiuolaikinės technologijos ir edukacijos)

Lentelė Nr. 2

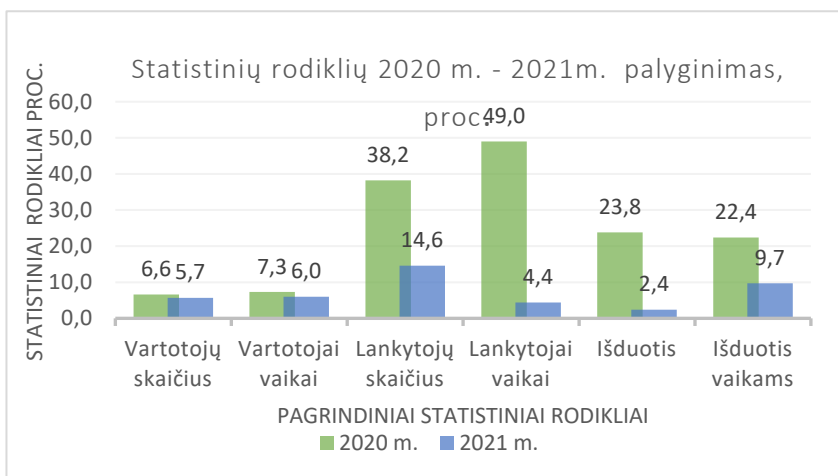
Bibliotekų lankytojų skaičius 2020 m. – 2021 m.

Biblioteka	Apsilankymų skaičius / metai			Vaikų iki 14 m. amžiaus apsilankymų skaičius / metai		
	2020	2021	Skirtumas 2020 m. -2021 m.	2020	2021	Skirtumas 2020 m. - 2021 m.
Viešoji biblioteka	65301	44016	-21285	11721	12830	1109
Draugystės padalinys	27250	26203	-1047	7530	6586	-944
Kaimo padaliniai	57461	57885	424	20088	18192	-1896
SVB	150012	128104	-21908	39339	37608	-1731

Vidutiniškai vienas vartotojas savivaldybės viešosiose bibliotekose apsilankė 14, 1 (2020 m. – 15, 5) ir vidutinis lankomumas sumažėjo 9, 0 proc. Mažiausiais vidutinis lankomumas fiksuojamas Viešojoje bibliotekoje – 12, 9, didžiausiais – Draugystės padalinyje – 16, 5. Kaimo padaliniuose vidutiniškai vartotojai apsilankė 14, 1 karto per metus.

2021 metais Bibliotekos vartotojams buvo išduota 197215 (2020 m. – 202161) dokumentų arba 2, 4 procento mažiau nei 2020 m. (2020 m. - 23, 7 proc. mažiau). Draugystės ir kaimo padaliniuose leidinių skolinimo rodikliai didėjo, nes šiose bibliotekose stipriausiai išvystytos leidinių skolinimo paslaugos, Viešojoje bibliotekoje – sumažėjo 14, 2 proc. Dėl daugiau kaip 4 mėn. neveikusių skaityklų, leidinių išduotis į namus sudarė beveik 93 proc. visų išduočių, o periodinių leidinių naudojimas sumažėjo.

Vidutiniškai vienam vartotojui per metus buvo išduoti 21, 7 (2020 m. -20, 9) dokumentai, vaikams iki 14 m. amžiaus – 15, 2 (2020 m. – 15, 8) dokumentai. Vidutinio skaitomumo rodikliai išliko stabilūs, mažiausi skaitomumo rodikliai fiksuojami Viešojoje bibliotekoje, didžiausi – kaimo padaliniuose, kuriuose yra gilios skaitymo tradicijos ir didelė knygų pasiūla. Vaikų vidutiniai skaitymo rodikliai mažėja keletas metų iš eilės, tačiau ataskaitiniais metais nežymiai didėjo Viešojoje bibliotekoje ir Draugystės padalinyje – 1, 2 procentus.

Statistinių bibliotekos veiklos rodiklių mažėjimas ženkliai sulėtėjo, palyginti su 2020 metais (žr. diagramą „Statistinių rodiklių 2020 m. – 2021 m. palyginimas, proc.“), tačiau pasiekti planuotus veiklos rodiklius ir susigrąžinti 2019 metais fiksuotus statistinius rodiklius nepavyko. Optimistiškai nuteikia visų rodiklių mažėjimo tempai, ypač lankytojų vaikų, išduoties, tai vertiname kaip atsakingą ir

paveikų Bibliotekos darbo organizavimo priemonių pasirinkimą, organizuojant veiklą Covid pandemijos sąlygomis.

Platesnę statistinių rodiklių analizę atlikti trukdė Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) modernizavimas ir elektroninių paslaugų portalo [ibiblioteka.lt](http://biblioteka.lt) sistemos diegimo ir atnaujinimo darbai. Rugsjūčio mėn. įvykęs LIBIS ir portalo [ibiblioteka.lt](http://biblioteka.lt) sistemų atnaujinimas, vykdant Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projektą „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“ (METIS) įnešė nemažai chaoso, nes sutriko skaitytojų registracijos, leidinių išduoties, bibliografinių įrašų, dokumentų fondo apskaitos ir kitos svarbios LIBIS sistemos. LIBIS funkcionalumą netekimas apribojo vartotojų sudėties ir skaitymo, dokumentų fondo analizę, elektroninio katalogo veikimą.

Elektroninės paslaugos

Ataskaitiniais metais, dalyvaujant projekte „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“ atnaujinta dar 9 kaimo padalinių (III etapas) viešosios interneto prieigos taškai. Per trejus metus atnaujinta visa Bibliotekos ir padalinių viešosios interneto prieigos infrastruktūra, mokymų klasė, Multicentre instaliuota virtualios realybės įranga ir kūrybiškumą ugdančios šiuolaikinės technologijos (programavimo, inžinerinis ir kūrybinis paketai). Gautas įrangos vertė daugiau kaip 167,1 tūkst. Eur.

Bibliotekoje įrengtos 172 kompiuterizuotos darbo vietos, iš jų vartotojams skirta 114, darbuotojams – 58. Viešosios prieigos vietose - kompiuteriai su liečiamaisiais ekranais, televizoriai, projektoriai, kurie pagerina vartotojų informavimo ir mokymo galimybes, interneto sparta visuose padaliniuose padidinta iki 300 mb/s. Viešosios interneto prieigos paslaugomis naudojosi - 595 (2020 m. – 2642) unikalūs vartotojai, įdiegtas bevielis interneto ryšys įgalina vartotojus prisijungti mobiliaisiais įrenginiais ir fiksuoti naudojimo apskaitą. Kompiuterių naudojimo koeficientas – 4,9. Ataskaitiniais metais sukurtos 6 virtualios paslaugos viešojoje bibliotekoje: programėlė „Linkėjimai iš Marijampolės“ įtraukta į parodą „Įtraukiantis Marijampolės paveldas“ <https://play.google.com/store/apps/details?id=mano.companija.Sinagoga>, interaktyvi Bibliotekos istorija <http://www.marvb.lt/bibliotekai100/>, virtualių parodų skiltis Bibliotekos interneto svetainėje <http://www.marvb.lt/atrask-suzinok/virtualios-parodos/> ir kt.

Atnaujinus ir modernizavus LIBIS programą (versija v6.0.63), bibliotekų darbo procesuose vyko esminiai pokyčiai: LIBIS modulių centralizacija, įdiegtas vieningas valdymas, paieška ir duomenų infrastruktūra. Sukurtas jungtinis elektroninis katalogas, kuriame yra 104216 Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos dokumentų bibliografiniai įrašai, iš jų per metus parengta naujų – 2642. Į Nacionalinės bibliografijos duomenų banką (NBDB) iš regiono periodinių leidinių „Suvalkietis“ ir „Miesto laikraštis“ sukurta ir įkelta 1108 (2020 m. - 845) bibliografiniai įrašai.

Ataskaitiniais metais bibliotekos vartotojai pateikė 13037 (2020 m. - 8323) bibliografinės užklausas, arba 56,0 proc. daugiau, iš jų 4735 elektroniniu būdu. Įvykdyta 12106 užklausos (92,9 proc.) Vartotojų informavimas ypač suaktyvėjo Viešojoje bibliotekoje, kai lankymasis bibliotekoje

buvo ribojamas, todėl daug užklausų buvo pateikiama telefonu (1454), elektroniniu paštu ar socialinio tinklo Facebook paskyroje. Elektroninių paslaugų teikimo klausimais suteikta 281 konsultacija. Internetinės svetainės Chatmeet sistemoje pateiktos 289 užklausos (2020 m. – 206).

Covid – 19 pandemijos sąlygomis suaktyvėjo virtualios bibliotekų paslaugos – Biblioteka ir jos padaliniai parengė ir paskelbė 91 virtualų renginį Teams, Zoom ir Youtube platformose (2020 m. – 59 virtualius renginius), juose fiksuota 32408 virtualūs lankytojai.).

2021 metais prioritetiniai kraštotyrinės veiklos darbai buvo aktualizuoti Bibliotekos šimtmečio jubiliejų, parengti ir suskaitmeninti kraštotyros medžiagą, rengiantis paminėti Sūduvos metus 2022 metais ir Magdeburgo teisių suteikimo Marijampolei 230 m. jubiliejų. Šiam tikslui įgyvendinti buvo plečiama krašto pažinimo portalas „Noriu žinoti“ – sukurta nauja rubrika „Šv. Jurgio suvienyti“, surinkta informacija apie 260 marijampoliečių, apdovanotų Marijampolės garbės ženklais. Buvo vykdoma informacijos trumpametražinio filmo kūrimui „Šv. Jurgio suvienyti“ ir Sūduvos metams, atranka ir tvarkymas. Portale paskelbtos 65 viešos prieigos publikacijos, suskaitmeninta 310 vaizdų, 289 – kultūros objektai. Portale viešą prieigą turi 363 kultūros objektai (2020 m. - 298). Bibliotekos jubiliejui sukurta interaktyvi paroda „Įtraukiantis Marijampolės paveldas“, kurioje eksponuojami kultūros paveldo objektai – senoji miesto architektūra, sukurta ir Google Play programėlė „Linkėjimai iš Marijampolės“, integruota į fizinę parodą.

Bendradarbiaujant su LR Seimo nariu Andriumi Vyšniausku, ruošta Marijampolės vaizdų paroda „Laiko efektai“, skirta Sūduvos metų paminėjimui LR Seime. Surinkta informacija, fotografijos, citatos ir sukurti QR kodai į portalą „Noriu žinoti“ apie 14 iš Marijampolės krašto kilusius žymius žmones.

Bibliotekos interneto svetainės www.marvb.lt ir portalo www.noriuzinoti lankomumas padidėjo daugiau kaip 11 proc., virtualių apsilankymų skaičius pasiekė 59, 2 tūkst. virtualių lankytojų.

Bibliotekos lankytojams teikiama prieiga prie prenumeruojamųjų duomenų bazių.

Gyventojų mokymai

Biblioteka aktyviai įsijungė į gyventojų neformalaus ugdymo veiklas. Per metus vartotojų mokymui naudotis elektroninėmis paslaugomis skirta 1248 val. (2020 m. – 1330 val.), mokymuose dalyvavo 1497 gyventojai.

Dalyvaudami projekto „Prisijungusi Lietuva“: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ Bibliotekos darbuotojai – lektoriai, organizavo skaitmeninio raštingumo mokymus 1311 gyventojų (127 grupės). Įvedus karantiną, fiziniai gyventojų mokymai tapo negalimi, todėl darbuotojai, naudodami Microsoft Teams programą, mokė nuotoliniu būdu – apmokyti 1263 gyventojai (122 grupės). Buvo surengti tiksliniai skaitmeninio raštingumo mokymai senjorams – Trečiojo amžiaus universiteto studentams (dalyvavo 30 senjorų).

Kituose mokymuose (edukacinėse pamokose ir užsiėmimuose, dailės terapijos mokymuose, kalbų, šiuolaikinių technologijų pritaikymo praktiniame gyvenime) dalyvavo 1612 gyventojų. Vykdamas Europos Sąjungos ir Kultūros tarybos finansuotus projektus, įvairiuose mokymuose dalyvavo 80 gyventojų (projekto „Silver Age“ anglų kalbos mokymuose, projekto „Integruok save“ 3D dizaino, videomontavimo, DJ muzikos kūrimo, dizaino ir kt. mokymuose). 2, 6 tūkst. skaitmeninio raštingumo konsultacijų buvo suteikta viešosios interneto prieigos taškuose.

Renginiai ir edukacijos

2021 m. organizuota 500 renginių (2020 m. – 461), iš jų 229 parodos. Viešojoje bibliotekoje buvo surengta 115, padaliniuose – 385 renginiai, juose dalyvavo daugiau kaip 10, 2 tūkst. savivaldybės gyventojų, iš jų 3, 4 tūkst. vaikai iki 14 m. amžiaus.

2021 m. rugsėjo 1 d. Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka minėjo 100 metų jubiliejų. Visus metus vyko įvairūs renginiai, kuriuose dalyvavo daugiau kaip 1, 9 tūkst. lankytojų, tai

akcijos, istorinės, archyvinės medžiagos, interaktyviosios parodos, festivaliai, teatralizuoti skaitymai, literatūriniai – muzikiniai renginiai.

Renginiai buvo paminėtos LR Seimo paskelbtos atmintinos datos, Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė, Šiaurės šalių bibliotekų savaitė, Lietuvos gyventojų trėmimo 80-mečio sukaktis, Lietuvių kalbos dienos, laiko aktualijos, valstybinės, kalendorinės šventės, rašytojų jubiliejai. Nemažai renginių vyko vykdant ES, LR Kultūros tarybos ir Marijampolės savivaldybės finansuotus projektus. Paminėtina Kroatijos ambasados Lietuvoje paroda. Svarbi vieta skiriama socialiai jautrių bendruomenės grupių integracijai į bendruomenę – vyko Suvalkijos socialinių globos namų, Psichikos dienos centro, Lietuvos asociacijos „Gyvastis“, dienos centro „Židinys“ narių kūrybos parodos.

Dalyvaujant Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projekte „Knygų startas“, kuris skirtas vaikų ankstyvojo skaitymo skatinimui, Biblioteka gavo ir padovanojo būsimiems skaitytojams 180 krepšelių su knygelėmis, atitinkančiomis 0–3 metų vaikų galimybes ir poreikius, spalvingus skirtukus, pirmąjį skaitytojo pažymėjimą, kuprinę. Po renginių užregistruoti 17 mažųjų skaitytojų.

Kultūros paso programoje dalyvavo lėlių teatro „Trivainėlio“ spektaklis „Arklis Dominyko meilė“. Spektaklis Kultūros paso programoje parodytas 1 kartą (10 dalyvių) dėl pandemijos ribojimų renginiuose, tačiau parengta ir virtuali spektaklio versija, kurias stebėjo net 498 žiūrovai iš viso pasaulio.

Jau keletą metų Bibliotekoje veikia klubai – „Margainis“, „Obuolys nuo obels“, „Multimažyliai“, jungiantys įvairių interesų turinčių bibliotekų lankytojus. Surengtos 23 ekskursijos, kuriose dalyvavo 332 dalyviai, skirtos susipažinti su Biblioteka ir jos paslaugomis. Birželio – rugpjūčio mėn. veikė 4 stovyklos vaikams (dalyvavo 40 pradinių klasių moksleivių), į kurias nepateko visi norintys.

Paslaugų sklaida, įvaizdžio formavimas ir partnerystė

Bibliotekos renginiai, veiklos ir paslaugos viešinamos įvairiuose sklaidos kanaluose: vietinėje spaudoje („Suvalkietis“, „Miesto laikraštis“), internetiniuose portaluose (www.suduvosgidas.lt, www.mususavaitė.lt, www.epale.lt, www.marijampolieciai.lt, www.etaplius.lt), profesinėje spaudoje „Tarp knygų“. Tradicinėje spaudoje ir interneto svetainėse ataskaitiniais metais paskelbti 255 (2020 m. – 150) straipsniai ir informacijos, iš jų 192 (2020 m. – 116) parengė bibliotekos darbuotojai. 82,3 proc. straipsnių publikuota Bibliotekos interneto svetainėje, socialiuose tinkluose, interneto portaluose.

Apie Bibliotekos veiklą, renginius ir iniciatyvas parengti 28 (2020 m. – 20) Marijampolės televizijos reportažai, perskaitytas pranešimas tarptautinėje konferencijoje.

Suaktyvėjo Bibliotekos veikla socialinių tinklų paskyrose. Bibliotekos darbuotojai administruoja 29 socialinių tinklų paskyras (iš jų Facebook – 25, 2 Instagram, 2 Youtube), turi 18, 6 (2020 m. – 10, 8) tūkst. sekėjų arba 41, 4 proc. daugiau nei 2020 m. Peržiūrų skaičius pasiekė – 552, 9 (2020 m. – 400, 0) tūkst. peržiūrų. Populiariausios yra Facebook paskyros. Youtube kanale paskelbta 14 videoįrašų. Viešinami informaciniai įrašai, profesionaliai parengti naujų knygų pristatymai,

virtualūs renginiai, piešinių, bendruomenės narių darbų parodos, virtualios dėlionės (pvz. kraštotyros objekto), sveikinimai Bibliotekai šimtmečio proga, ypač populiarios buvo viktorinos. 2021 m. dauguma kaimo padalinių darbuotojų dalyvavo vaizdo įrašų kūrimo/montavimo mokymuose ir pastebimai padidėjo skelbiamų vaizdo įrašų skaičius ir jų kokybė. Parengti 4 naujienlaiškiai.

Ataskaitiniais metais Vaikų ir jaunimo edukacijos centre savanoriavo Ali Mamedov iš Azerbaidžano, atvykęs į Lietuvą pagal Europos solidarumo korpuso mainų programą. Jo žinios kompiuterinio dizaino, fotografavimo ir filmavimo srityse padėjo kurti knygų reklamas, dalyvauti virtualiuose renginiuose.

Plėsdama socialinių partnerių ratą Biblioteka vysto nuolatinį bendradarbiavimą su įvairiomis kultūros, švietimo, socialinių paslaugų įstaigomis, puoselėja bendrystę su projektų partneriais. 2021 m. biblioteka pasirašė dar dvi bendradarbiavimo sutartis – su Marijampolės pataisos namais ir Marijampolės probacijos tarnyba, kurių tikslas - skatinti socialiai pažeidžiamų asmenų sociokultūrinį gyvenimą ir resocializaciją.

Dokumentų fondai

2021 m. bendrą Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos dokumentų fondą sudarė 3 Viešosios bibliotekos centrų/skyrių, Draugystės padalinio ir 21 kaimų padalinių dokumentų fondai.

Lentelė Nr. 3.

	Fondo dydis 2021-01-01	%	Gauta 2021 m.	Nurašyta 2021 m.	Fondo dydis 2022-01-01	%
Viešoji biblioteka	55663	30,8	3057	2463	56257	31,1
Draugystės padalinys	17159	9,4	1358	713	17804	9,9
Kaimo padaliniai	109210	60,0	9165	11740	106635	59,0
SVB	182032		13580	14916	180696	

Dokumentų fondus sudaro 57,0 proc. grožinės literatūros ir 43,0 proc. įvairių mokslo šakų literatūros. Dokumentų fondų apyvarta - 1,1.

1 gyventojui tenka naujų dokumentų: miesto bibliotekose (Viešojoje ir Draugystės) – 2,15 dokumentai, kaimo padaliniuose - 5,70 dokumentai. Fondo atnaujinimo koeficientas - 7,51 (2020 m. – 10,3).

Naujų dokumentų įsigijimui buvo skirta 81299,95 Eur (2020 m. – 100956,23 Eur). 2021 metais valstybės lėšos dokumentams įsigyti sumažėjo 32,1 proc. (29712 Eur). Iš savivaldybės biudžeto skirta 18231,95 Eur. periodiniams leidiniams įsigyti, t. y. 10243,44 Eur daugiau negu 2020 m. Ataskaitiniais metais Viešoji biblioteka ir padaliniai gavo 5706 fizinius vienetus 107 pavadinimų periodinius leidinius.

2021 m. 1 gyventojui dokumentų įsigijimui skirta -1,50 (2020 m. -1,88) Eur valstybės ir savivaldybės lėšų. Vidutinė vienos knygos kaina - 9,52 (2020 m. - 9,19) Eur.

Finansų valdymas

Bibliotekos veiklos tikslų ir priemonių įgyvendinimui buvo skirta 1291,25 (2020 m. – 994,6) tūkst. Eur savivaldybės ir valstybės lėšų, patvirtintas pareigybių skaičius – 69 (iš jų 53 priskiriami kultūros ir meno darbuotojų grupei). Ataskaitiniais metais kvalifikaciją kėlė 39 kultūros ir meno darbuotojai bei 1 specialistas.

Lentelė Nr. 4

Iš viso	Gauta lėšų, tūkst. Eur				
	Steigėjo ir valstybės lėšos	Iš jų:		Už mokamas paslaugas	Projektų, programų ir kitos lėšos
		Darbo užmokesčiui	Dokumentams įsigyti		
1291,25	1144,48	913,30	81,30	5,41	141,36

Vidutinė 1 vartotojo aptarnavimo kaina Bibliotekoje – 113, 3 Eur (2020 m. – 101, 1 Eur).

Vidutinė 1 lankytojo aptarnavimo kaina – 8, 1 Eur (2020 m. – 6, 5 Eur). Vartotojų ir lankytojų aptarnavimo kaina tiesiogiai priklauso nuo sutelktų Bibliotekos vartotojų ir lankytojų skaičiaus.

Bibliotekos įsiskolinimas 2021 m. pabaigoje sudarė 3147, 64 Eur (2020 m. – 707, 81 Eur), kai sąskaitos gautos paskutinę metų dieną ir paraiškos apmokėjimui nebuvo pateiktos. Iš jų 1339, 47 Eur - projektų lėšos, už komunalines

paslaugas ir patalpų šildymą – iš jų Marijampolės savivaldybės administracijai – 690, 59 Eur, AB „Litesko“ – 774, 94, kitos neapmokėtos sąskaitos nedidelės, ne didesnės kaip 50 Eur sumoms.

Infrastruktūra ir patalpų būklė

Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos ir padalinių infrastruktūros būklė gera: renovuoti ir atnaujinti Viešosios bibliotekos ir Draugystės bibliotekos pastatai, daugiau kaip 65, 0 procentų kaimo padalinių patalpos geros. Vykdam ES projektus „Sidabrinis amžius: socialinė integracija per švietimą abipus sienos“ ir „Bendradarbiavimas integruojant socialinę atskirtį patiriančius vaikus ir paauglius“ pagerinta Viešosios bibliotekos infrastruktūra – pradėta rengti „Žinių terasa“, atnaujintos Multicentro patalpos, jose rengiamos Garso įrašų, Menų studijos, įsigyta Mažosios galerijos įranga.

Geros patalpose dirba 14 kaimo padalinių, 6 kaimo padalinių patalpų būklė patenkinama, reikalingas didesnis ar mažesnis remontai. Metų pabaigoje atliktas Baraginės padalinio remontas. Geriausia padėtis kaimo padalinių, įsikūrusių seniūnijų pastatuose (Igliauka, Gudeliai, Liudvinavas, Sasnava, Šunskai), kurie gerai šildomi ir prižiūrimi, tvarkoma aplinka.

Situacija dėl patalpų apšildymo įvairi: 17 kaimo padalinių apšildoma centralizuotai iš vietinių katilinių, židiniams – krosnelėms apšildomi 3 padaliniai, o Daukšių, Igliškėlių ir Padovinio padaliniuose ataskaitiniais metais įrengti kondicionieriai šildymui ir vėdinimui.

Projektai

2021 m. Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka sėkmingai kūrė naujas ir tobulino tradicines kultūrinės ir edukacinės paslaugas, įgyvendindama 12 projektų (2020 m. – 18): 2 projektus, finansuojamus Europos kaimynystės priemonės 2014-2020 m. Lietuvos-Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos, 3 – Lietuvos kultūros tarybos ir 7 – Marijampolės savivaldybės finansuojamus projektus. Per metus įsisavinta 117.389,20 Eur. (2020 m. – 42.443,17 Eur). Parengta ir pateikta svarstyti 13 projektinių paraiškų (4 Kultūros tarybai, 9 – Marijampolės savivaldybei).

Pradėti įgyvendinti du tarptautiniai projektai. Projekto „Cooperation for integration of children and adolescents experiencing social exclusion“ („Bendradarbiavimas integruojant socialinę atskirtį patiriančius vaikus ir paauglius“) pagrindinis tikslas – plėsti viešųjų bibliotekų partnerystę pasienio regionuose, gerinant vaikų ir paauglių iš pažeidžiamų ir mažas pajamas gaunančių šeimų, integraciją ir socializaciją bei skleidžiant šią darbo patirtį. Kito projekto „Silver Age: Crossborder Social Integration through Education“ („Sidabrinis amžius: socialinė integracija per švietimą abipus sienos“) tikslas – prisidėti prie vyresnio amžiaus žmonių socialinės ir kultūrinės įtraukties, stiprinant jų aktyvaus dalyvavimo socialiniame gyvenime įgūdžius ir kuriant reikalingą aplinką. Šie projektai padės socialiai jautrioms bendruomenės grupėms (vaikams, senjorams, paaugliams iš mažas pajamas gaunančių šeimų) integruotis į bendruomenę, mažinti socialinę atskirtį, stiprinti socialinio gyvenimo įgūdžius. Tęstiniai projektų („Knyginėtojai“, „Festivalis reali virtualybė“, „Edukacinė akademija „Integruok save“), padeda išsamiau ir kokybiškiau teikti reikalingas paslaugas bendruomenei.

Šie metai buvo skirti Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos 100-osioms įkūrimo metinėms (1921-2021). Šimtmečio minėjimo renginiai organizuoti įgyvendinant keletą Lietuvos kultūros tarybos ir Marijampolės savivaldybės finansuojamų projektų.

Tyrimai

2021 m. rugpjūčio – lapkričio mėnesiais Viešosios bibliotekos specialistai atliko pasitenkinimo teikiamomis Bibliotekos paslaugomis tyrimą. Į elektroninės anketos klausimus atsakė 854 Viešosios bibliotekos, Draugystės, Meškučių, Gudelių padalinių vartotojai. Respondentai vertino bibliotekos patalpas, aptarnavimo, elektroninių paslaugų, konsultacijų, bibliotekos įrenginių kokybę, bibliotekos periodinius leidinius, bei dokumentų fondą. Gauti tyrimų duomenys leido nustatyti vartotojų pasitenkinimo lygį teikiamomis paslaugomis miesto bibliotekose ir kaimo padaliniuose. Bendras pasitenkinimo teikiamomis bibliotekų paslaugomis vidurkis Viešojoje bibliotekoje sudaro – 78,9 proc., Draugystės bibliotekoje – 77, 0 proc., Meškučių bibliotekoje – 94,4 proc. ir Gudelių bibliotekoje – 90,7 proc. Viešojoje bibliotekoje geriausiai vertinamos bibliotekos patalpos (98,4 proc.) ir aptarnavimo kokybė (93,4 proc.), Draugystės bibliotekoje – bibliotekininkų konsultacijos (97, 4 proc.) ir bibliotekos patalpos (99,68%), Gudelių ir Meškučių bibliotekose – aptarnavimo kokybė (atitinkamai 98,7 proc. ir 95, 5 proc.) ir bibliotekininko konsultacijos (atitinkamai 92,6 proc. ir 97, 8 proc.). Atsižvelgiant į šio tyrimo rezultatus bus tobulinamas darbo sritys, kuriomis vartotojai mažiau patenkinti: atsižvelgta į vartotojų pastabas dėl darbo laiko, elektroninių paslaugų kokybės ir prieinamumo, bibliotekos patalpų būklės, bus padidintas užsakomų periodinių leidinių skaičius kaimo padaliniuose.

Išvados

Antrieji Bibliotekos veiklos metai Covid pandemijos, karantino ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos sąlygomis buvo pakankamai geri. Nepaisant įvairių Bibliotekos veiklos ribojimų, bendruomenės narių baimių ir protestų dėl galimybių paso naudojimo, bibliotekos paslaugomis 2021 metais naudojosi kas šeštas savivaldybės gyventojas. Biblioteka buvo svarbi teikiant tradicines paslaugas, nes didėjo vidutiniškai 1 vartotojui išduotų leidinių skaičius (3, 4 proc.). Sulėtėję kitų statistinių rodiklių mažėjimo tempai, palyginus su 2020 metais rodo nuoseklų darbo organizavimo tobulinimą, prisitaikymą prie kintančių aptarnavimo sąlygų. Didėjo virtualių Bibliotekos paslaugų apimtis ir kokybė, sustiprėjo komunikacijos, neformalaus ugdymo, kultūrinių renginių ir mokymų funkcijos, ypač tose srityse, kurių neapėmė socialiniai ribojimai.

Projektai – Bibliotekos paslaugų modernizavimo ir plėtros varomoji jėga. Projektų vykdymui ir paslaugų modernizavimui skirtos lėšos sudaro 10, 9 procentų visų Bibliotekos gautų lėšų. Vykdam tarptautinius infrastruktūrinius projektus gerinama Bibliotekos patalpų infrastruktūra (Multicentro patalpų remontas, „Žinių terasa“), plečiamos paslaugos jautrioms socialinėms grupėms, prisidedama prie bendruomenės narių socializacijos ir tobulėjimo.

Sustiprėjo kraštotyros darbas. Vykdam projektą „Švento Jurgio suvienyti“ plečiamas interaktyvus krašto pažinimo portalas „Noriu žinoti“ – sukurta nauja rubrika „Šv. Jurgio suvienyti“, surinkta informacija apie 260 marijampoliečių, apdovanotų Marijampolės garbės ženklais. Į informacijos, skirtos Sūduvos metams rinkimą, įtraukti ir padalinių darbuotojai. Portale paskelbtos 65 viešos prieigos publikacijos, suskaitmeninti 310 vaizdai, 289 – kultūros objektai. Virtualių lankytojų skaičius portale padidėjo 20, 8 proc. Sukaupta kraštotyrinė medžiaga ir kūrybinės idėjos prisidėjo ir rengiant parodą Sūduvos metams LR Seimo ekspozicinėse erdvėse, inicijuotą LR Seimo nario Andriaus Vyšniausko.

Projekto „Prisijungusi Lietuva“ skaitmeninio raštingumo mokymuose, kuriuos organizavo bibliotekos darbuotojai dalyvavo 1311 gyventojų (127 grupės). Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka mokymų apimtimi buvo lyderė tarp projekto partnerių ir 2021 m. pelnė „Skaitmeninio lyderio“ apdovanojimą savivaldybių, turinčių iki 40 tūkst. gyventojų, kategorijoje.

2021 metai buvo virtualių renginių, socialinių tinklų ir elektroninių paslaugų plėtros metai. Įgiję patirties, darbuotojai efektyviai naudojo šiuolaikines technologijas – Microsoft Teams, Zoom platformas mokymams, renginiams, aktyviai komunikavo ir informavo apie Bibliotekos paslaugas ir pokyčius socialiniuose tinkluose (sekėjų skaičius padidėjo 41, 4 proc., virtualių renginių skaičius – 54, 0 proc.).

Dirbame taip, kad atitiktume šių dienų žmogaus – bibliotekos lankytojo, vartotojo, darbuotojo, partnerio kultūrinius, informacinius ar profesinius poreikius. Bibliotekos veikloje labai svarbūs socialinės atsakomybės principai, kurie padeda gerinti Bibliotekos veiklą, stiprinti reputaciją visuomenėje. Paskelbtas karantinas įrodė, kaip puikiai Biblioteka ir jos darbuotojai geba prisitaikyti prie šio greitai besikeičiančio pasaulio. Svarbiausias 2022 metų iššūkis, plečiant ir modernizuojant paslaugas, sugrąžinti „gyvą“ bendravimą ir kontaktines paslaugas į Bibliotekos erdves, per Covid - 19 pandemiją prarastus lankytojus ir tapti patrauklia vieta naujiems vartotojams.

Direktorė

Daiva Kirtiklienė